

Foto: I. Ž.

Mučenec je močan

Na Brezjah maša za umorjene v Hudi jami

V soboto, 2. decembra, je bila v slovenskem Marijinem narodnem svetišču Marije Pomagaj na Brezjah maša za dušnice za vse umorjene v rudniku Huda jama (iznesenih je bilo 1.416 okostij), ki jo je daroval ljubljanski nadškof metropolit in predsednik Slovenske škofovske konference Stanislav Zore. Pred mašo je nadškof na pokopališču Lipica pri Škofji Loki blagoslovil kostnico, kjer je depo vladne komisije za grobišča za hranjenje vzorcev za morebitne analize DNK; tam so spravljene tudi stegenice umorjenih v Hudi jami. Pri blagoslovitvi kostnice in pri maši na Brezjah je bil navzoč tudi predsednik republike Borut Pahor, kot tudi predsednik vladne komisije za grobišča Jože Dežman.

Nadškof Zore je dejal, da je Huda jama kraj zločina in simbolno mesto. Simbolno mesto zato, ker je bil rudniški rov zaprt z enajstimi pregradami. »Najdebelejša pregrada je bila iz 120 centimetrov debele plasti betona, armirana z desetimi železniškimi tračnicami. Kot da bi šlo za atomsko zaklonišče in da nikoli nihče ne sme priti do žrtev. Nekaj podobnega je na Teharjah, najbolj samo po sebi razumljivem kraju, kjer naj bi pokopali žrtve iz Hude jame in drugih krajev iz okolice, saj so bili pomorjeni pred pomorom v tem taborišču. Žrtve, ki so bile pomorjene na Teharjah, so pokopane dvanajst metrov pod deponijo odpadkov. Tisti, ki so morili, so te ljudi hoteli dosledno in absolutno odstraniti iz območja živih. Z enajstimi pregradami so jih fizično ločili od živih, s prisilnim molkom, ki je praktično vladal vse do padca režima, pa so jih skušali izbrisati tudi iz spomina.«

»Tisti, ki so ta dejanja ukazali, so mislili, da so jih s smrtjo utišali in da so utišali tudi tiste, ki bi mogli ohranjati spomin nanje. Nič ni bolj naivnega. Nasprotnik je nevaren. Mučenec postane nesmrten. Nasprotnik je ranljiv, je samo človek. Mučenec je močan in obdan z avreolo tega, kar je moral pretrpeti. In ljudje režima so z vsemi nesmiselnimi pomori iz ljudi, ki so nasprotovali njihovi zamisli o ureditvi sveta, naredili mučence. Prst naše domo-

vine je na več kot 600 krajih prepojena in pregnetena s krvjo mučencev – Slovencev in tolikih drugih, ki so umirali na naši zemlji zaradi želje po oblasti, ki se je ponujala kot ustvarjanje zemeljskega raja, v katerem pa ni bilo prostora za vse, ki so mislili drugače kakor revolucionarna elita.«

Nadškof je spomnil, da se prizadevanje, da bi pomorjene utišali, še ni končalo. »Po eni strani njihovo življenje in smrt vedno znova označujejo z nalepko narodnega izdajstva. Po drugi strani s potrjevanjem legalnosti odločitev samozvanih sodišč, ki so brez pravih postopkov in dokazov mimogrede obsojale na smrt. A zločina ne more zakriti nobena nalepka in nobena odločba katere koli ustanove. Zločin ostaja zločin in s takimi dejanji tudi danes ljudje postajamo udeleženci zločina. Lahko bi celo rekli, da se s takim ravnanjem zločin nadaljuje v času in prihaja med nas.«

Pri maši je sodelovala Nova Slovenska zaveza in njen predsednik Peter Sušnik je v govoru dejal, da slovenska družba še ni sposobna, da bi se otresla svoje zgodovinske zmanipuliranosti in sprejela dejstvo, da te žrtve niso izdajalci. »S hvaležnostjo sicer ugotavljamo, da so storjena nepovratna dejanja, ki naš državni in narodni odnos do mrtvih dvigujejo iz primitivnega barbarstva v civilizacijo. K tem dejanjem prištevamo tudi iznos 1.416 žrtev iz rova sv. Barbare. A hkrati je tragično, da v Ljubljani stoji spomenik, ki ničesar ne predstavlja, saj družba zapade v brezupno agonijo ob misli, da bi zapisali, da je namenjen tudi žrtvam revolucije. In tako raje ne zapišemo ničesar. Stoji sicer nedaleč proč veličasten spomenik revoluciji, a hkrati ni omembe, da je ta revolucija za seboj pustila opustošenje, žrtve, žalost, krivice in stotine morišč in grobišč ter rovov in jam, polnih anonimnih trupel. Ko država išče kompromise, da bi resnico obšla, dela novo krivico pokojnim in njihovim trpečim svojcem. Mar ni bilo dovolj, da so bili pobiti, njihova smrt zamolčana in njihovo ime oblateno?« ■

Več na strani 7 in www.druzina.si

IVO ŽAJDELA

Foto: Tatjana Splichal

Maše so se udeležili tudi predsednik republike Borut Pahor, Jože Dežman in Peter Sušnik.